عنوان البحث	منهج التفسير عند الإمام البغوي والإمام ابن عادل الدمشقي سورة البقرة (أنموذجا) دراسة مقارنة
الباحث	فخري واجي سائيه
التخصص	قسم الدراسات الإسلامية
العام الدراسي	1442 هـ

مستخلص البحث

تَهْدف الدراسة إلى تحديد مفاهيم علمية جديدة بعد تحديد نقاط التشابه والاختلاف بين منهج الإمام البغوي والإمام ابن عادل الدمشقي ضمن سورة البقرة، مِن خلال المنهج المقارن والمنهج التحليلي الوصفي والاستقرائي.

وقد جاء البحث بِنَتَائِجَ بَيَّنتْ أن الإمام البغوي والإمام ابن عادل الدمشقي قد حَازَا قَصَبَ السَّبقِ عِنْدَ أَهْلِ التفسير، وتفسيرهما معالم التنزيل واللباب في علوم الكتاب قد نالا الرضا والقبول بين طلاب العلم؛ فقد اتسم معالم التنزيل بالتفسير بالمأثور، واللباب في علوم الكتاب بالتفسير الذي جمع بين التفسير بالمأثور والتفسير بالرأي، واتفق الإمامان على عدم التجاوز إلى التفسير بالرأي عند وجود التفسير بالمأثور، فإن لم يجد هناك مأثور صحيح فإنهما يتجاوزان إلى الرأي، والفرق بينهما أن الإمام البغوي لا يتوسع ولا يستطرد كما يفعل الإمام ابن عادل الدمشقي. كما تناول الإمامان المباحث في علوم القرآن، والآيات الكونية، وكذلك تناول الإمامان اللغة والبلاغة والاسْتِشْهَادُ بأقوال العرب، والتعرض للأحكام الفقهية وذكر أقوال الأئمة دون تعصب، كما نافح كل منهما عن معتقد أهل السنة والجماعة ودحض أقوال المبتدعة والفرق الضالة والفرق بينهما أن الإمام البغوي سار على منهج أهل السلف في آيات الصفات والإمام ابن عادل الدمشقي سار على خلاف ذلك.

Prince of Songkla University Pattani Campus

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ระเบียบวิธีการอรรถาธิบายอัลกุรอานโดยอิหม่ามอัลบะเฆาะวีย์และอิหม่าม อิบนุอาดิล: กรณีศึกษาเปรียบเทียบสูเราะฮฺอัลบะเกาะเราะหฺ
ผู้เขียน	นายฟะห์ครี สาอะ
สาขาวิชา	อิสลามศึกษา
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวทาง ระเบียบวิธีของเหล่ามุฟัสซิรนั้น ถือได้ว่าประเสริฐที่สุดวิชานึง ซึ่งเกี่ยวข้องกับอัลกุรอานโดยตรง ถือเป็นการอีบาดะห์ต่ออัลลอฮได้ดีที่สุดทางนึง บรรดาเหล่าอุลามาอฺในยุคก่อนๆได้ทุ่มเทศึกษาและใช้เวลาเกือบทั้งชีวิต ทำให้เกิดหนังสือตำรานับไม่ถ้วนและยังไม่จบสิ้น เพราะเป็นวิชาที่เพิ่มพูนความรู้ ยิ่งศึกษาก็ยิ่งแก่กล้าในวิชา ดังคำกล่าวที่ว่า บรรดานักปราชญ์ไม่เคยที่จะรู้สึกอิ่มและพอกับการศึกษานี้สักคน พวกเขาจึงทำด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจเข้มงวดกันมาทุกยุคทุกสมัย.

งานวิจัยนี้เน้นศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบหลักการในการตัฟซีรเฉพาะเนื้อหาของสูเราะฮ์อัลบะเกาะเราะห์ ของอิหม่ามอัลบะเฆาะวีย์จากตำราตัฟซีร “มะอาลิมุตตันซีล” และของอิหม่ามอิบนุอาดิล อัลดิมัชกีย์ จากตำราตัฟซีร “อัลลุบาบ ฟีอุลูมิลกิตาบ” สิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับงานวิจัยนี้คือการใช้วิธีการอุปนัยเปรียบเปรยและการวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่อให้ปรากฏผลจากการศึกษาเปรียบเทียบมันฮัญของทั้งสองได้อย่างชัดเจนและเพื่อแสวงหาความรู้ความเข้าใจใหม่ๆในเชิงวิชาการหลังจากชี้ให้เห็นจุดร่วมจุดต่างของทั้งสองหลักการนั้นไปแล้ว.

จากการศึกษาเผยให้เห็นว่าอิหม่ามอัลบะเฆาะวีย์และอิหม่ามอิบนุอาดิล อัลดิมัชกีย์ ต่างก็ได้รับการยกย่องชูเกียรติจากมุฟัสซิรีนด้วยกัน และตำรามะอาลิมุตตันซีล กับอัลลุบาบ ฟีอุลูมิลกิตาบนั้น ก็ยังได้รับการยอมรับและชื่นชอบจากนักศึกษาโดยทั่วไป โดยมะอาลิมุตตันซีล เน้นการใช้อัลมะษูรเป็นหลักในการตัฟซีร ในขณะที่อัลลุบาบ ฟีอุลูมิลกิตาบ ก็เน้นผสมผสานใช้อัลมะษูรกับอัลเราะยูเข้าด้วยกัน ซึ่งทั้งสองก็มีความเห็นตรงกันในเรื่องที่ว่า การจะใช้อัลเราะยูนั้นไม่สามารถจะทำได้หากมีคำตัฟซีรเดิมจากอัลมะษูรอยู่แล้วก่อนหน้า แต่หากหาตัฟซีรจากอัลมะษูรไม่ได้ หรือมีแต่ไม่

ถูกต้องและไม่เป็นที่ยอมรับ ก็สามารถใช้อัลเราะยูมาใช้ได้ และสิ่งที่แตกต่างในจุดนี้ก็คือ อิหม่ามอัลบะเฆาะวีย์จะไม่เปิดกว้างและไม่พยายามขยายความด้วยตัวเองและไม่เน้นการใช้ความคิดเห็นส่วนตัว ต่างจากอิหม่ามอิบนุอาดิล ทีได้ใช้อัลเราะยูมาสนับสนุนการตัฟซีรของท่านด้วยพอสมควร ทั้งนี้ทั้งสองก็ได้ให้ความสำคัญกับประเด็นของอุลูมุลกุรอาน และประเด็นที่เกี่ยวกับโองการและอายะห์อัลเกานิยะห์ เช่นเดียวกับศาสตร์ด้านภาษาและวาทศิลป์ โดยยกหลักฐานจากคำพูดสำนวนของชาวอาหรับ และนำเอาหลักศาสนบัญญัติมาแสดงอ้างอิงด้วย ทั้งยังยกคำกล่าวจากบรรดาปราชญ์ผู้รู้ท่านอื่นๆมาแสดงอย่างตรงไปตรงมาโดยปราศจากอคติใดๆ นอกจากนั้นก็ยังเห็นดีเห็นงามกับหลักความเชื่อของอะหลิสซุนนะห์วัลญามาอะห์ และชี้ให้เห็นถึงความไม่ถูกต้องของคำพูดคำกล่าวอ้างของพวกอัลมุบตะดิอะห์ และพวกหมู่คนที่หลงทางผิดในวิถีอิสลาม แต่อิหม่ามทั้งสองก็มีข้อแตกต่างระหว่างกันอย่างชัดเจนคือ อิหม่ามอัลบะเฆาะวีย์เลือกเดินตามรอยของชาวสะลัฟ ในส่วนของโองการที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของเอกองค์อัลลอฮ ส่วนอิหม่ามอิบนุอาดิลก็เลือกเดินอีกทางนึง....

Prince of Songkla University
Pattani Campus

Thesis Title	Methode of Quranic Exegesis by Imam Al-Baghawiy and Imam Ibn-Adil Al-Dimashqi, a comprative study of surah al-Baqarah
Author	Mr. Fahkry Saah
Major Program	Islamic Studies
Academic Year	2020

ABSTRACT

The study aims to define new scientific concepts after identifying points of similarities and differences between the methodology of Imam al-Baghawi and Imam ibn Adel al-Dimashqi within Surat al-Baqarah, through the comparative method and the analytical, descriptive, and inductive approach.

The research came with results that showed that Imam Al-Baghawi and Imam ibn Adel Al-Dimashqi were the first among the scholars of interpretation, and their interpretation of the Ma-alimutanzil and Allubab fi ilmukitab were satisfied and accepted among scholars. The features of Ma-alimutanzil was characterized by commetary by evidence, and Allubab, which combined exegesis with evidence and exegesis opinion, and the two imams agreed not to override the interpretation by opinion when there is narration evidence, and if there is no correct narration, then they go to opinion, and the difference between them is that Imam Al-Baghawi does not It expands as does Imam Ibn Adel al-Dimashqi The two Imams also dealt with the investigations in the sciences of the Qur'an and cosmic verses, as well as the two imams dealt with language, rhetoric, and quoting the sayings of the Arabs, and exposure to jurisprudential rulings and mentioning the sayings of the imams without fanaticism, and both of them defended the belief of the Sunnis and the community and refuted the sayings of innovators and the stray differences and the difference between them that Imam Al-Baghawi followed The approach of the people of the ancestors in the verses of adjectives and Imam Ibn Adel al-Dimashqi proceeded to the contrary.

Prince of Songkla University Pattani Campus